

LSHDB

SynHør-bladet

19. årgang

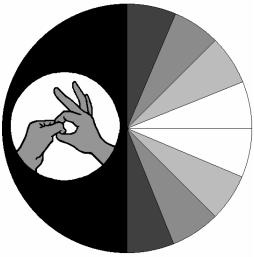
Nr 4 - 2010

**Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde
(LSHDB)**

Innhold

Styrets hjørne	3	FFO 60 år	10
LSHDBs sommertreff	3	Nye fraværsregler....	11
Den som ikke tror på et under..	5	Staten vil ansette handikappede	12
Bedir løp Fjellmaraton	5	”Mer enn ingenting”	13
Triatlon-debut for Bedir Yiyit	6	Enda enklere med DAISY-bøker	15
Tvilsom informasjonsprosedyre	6	NLB	15
Ny anerkjennelse av tegnspråk	7	Tare i tandemekstase	17
Tegn til hørende babyer	9	Nyttig info på Internett	18

LSHDB

Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde

Leder: Åshild Johansen

Tlf: 402 34 452

E-post: aashild.lovise@ebnett.no

Nestleder: Kari Kristine Engan

Tlf: 72 88 94 01

E-post: kariengan@c2i.net

Styremedlem: Birgit Hagerupsen

Tlf: 949 88 030

E-post: bibbih@online.no

Styremedlem: John Sandell

Tlf: 915 45 424

E-post: john.sandell@getmail.no

Styremedlem: Hege Dahlen

Tlf: 934 95 905

E-post: hebedahl@online.no

1. varamedlem: Harald Vik

2. varamedlem: Nina Helene Skorge

SynHør-bladet

Redaktør: Birgit Hagerupsen

SMS. 949 88 030

E-post: bibbih@online.no

Adresse:

LSHDB

Skippergata 33

0154 Oslo

E-post: kontor@lshdb.no

Internett: www.lshdb.no

Tlf: 22 41 34 24

Mobil: 95 94 93 57

Kontorfullmektig: Karin Andvig

Kontoret er åpent onsdager

(annenhver), torsdager og fredager.

Kontoret ligger i 5. etasje.

Trykk: Rycon AS

Layout: Birgit Hagerupsen

Opplag 330 stk

Styrets hjørne

Kjære medlemmer og lesere!

Jeg er nyvalgt styremedlem og får ta pinnen til å skrive noe her i styrets hjørne, siden alle er på ferie i skrivende stund.

Sommertreffet på Beitostølen var vellykket gjennomført, der vi var heldige med været for det meste. Flott og gjennomført program til alles glede. Landsmøtet gikk helt fint, og det ble valgt 3 nye personer til styret; Hege Dahlen som styremedlem, jeg som styremedlem og Nina Helene Skorge som varamedlem. Åshild er gjenvalgt som leder for 2 nye år.

Når sommeren er over, får vi spennende og utfordrende oppgaver i styret å jobbe med, å representere LSHDB utad både nasjonalt og internasjonalt.

Jeg håper inderlig at vi får fjernet paragrafen fra folketrygden som gjelder dekning av tolk for reise og opphold utenlands, og det har skapt masse problemer for oss som liker å reise på ferie utenlands, men må betale både reise og opphold for tolken, og samtidig er det ikke lett å få nok midler fra legater og andre fond pga lave renteinntekter i de siste årene. Vi i LSHDB må jobbe hardt med det for å fjernet grensen og håper å lykkes en dag, helst snart! :-)

Ellers ser jeg frem til en ny periode som styremedlem i LSHDB i 4 år fremover og jobbe mer med hjemmesiden vår og ikke minst SynHør-bladet.

**Hjertelig hilsen
Birgit Hagerupsen
Styremedlem**

LSHDBs sommertreff på Beitostølen

Årets sommertreff på Beitostølen 21. - 28. juni var vellykket gjennomført, og vi var ca 100 personer som deltok på det populære sommertreff.

Naturskjønne og vakre Beitostølen kom i møte med oss da vi ankom Beitostølen, enten med bil og buss. Beitostølen ligger 900 meter over havet omkranset av Jotunheimen. Været var på det beste for det meste mens vi var der, selv om det har regnet kraftig en dag, men det ødela ikke vårt humør.

Vi under oppholdet var på Radisson Blu Hotell i Beitostølen med flott utsikt overalt. Programmet var; mandag vi ankom Beitostølen utover dagen og kvelden. Tirsdag var det landsmøte, med en dyktig møteleder; Kjell Henrik Hendricks, og møtet var greit gjennomført uten høylytt diskusjon. Valget av styret ser slik ut: Åshild Johansen, leder for 2 år, Birgit Hagerupsen, styremedlem for 4 år, Hege Dahlen, styremedlem for 4 år, Harald Vik, varamedlem for 2 år og Nina Helene Skorge, varamedlem for 2 år. John Sandell

og Kari Kristine Engan har 2 år igjen i vervet sitt og var ikke på valg.

Onsdag hadde vi hatt fysisk aktivitet, både inne og ute, og vi ble delt i 4 grupper. Svømming, treningssal, minigolf og terrengtur var på programmet, og vi var heldig med været. Sola skinte og det var varmt ute. Alle stor-koste deg i forskjellige aktiviteter.

Torsdag hadde vi hatt likemannskurs der vi ble delt i grupper som drøftet spørsmålene der vi fikk fra psykolog Sissel Grønlie. Poenget med dette kurset er å drøfte problemstillinger sammen og finne eventuelle løsninger eller forslag. Her er noen av spørsmålene vi fikk fra Sissel:

- Er det vanskelig å "se" den andre når du har selv en komplisert hverdag?
- Hva med sosiale antenner når du verken ser eller hører skikkelig?
- Hva skal til for å unngå misforståelser?
- Får vi anerkjennelse hos likemenn og likestilte?
- Er vi flinkere til å se negative sider hos hverandre enn positive? Hvordan kan vi evt. snu dette?
- Er forskjellige kommunikasjonsmetoder et hinder - eller en utfordring i fellesskapet?

Mange kom med fine innspill ut fra disse spørsmålene. For min del syns jeg det siste spørsmålet er mer interessant for meg og de fleste, siden det er alltid en utfordring å forstå hverandre ut fra kommunikasjon, enten med familie eller venner og eller blant døvblinde på ulike arrangementer. Jeg som er døv og tegnspråkbruker føler det er lett å prate med likesinne-

de, det vil si tegnspråkbrukere, der jeg føler meg mer avslappet. Med bruk av tolk for å kommunisere med de andre som ikke kan tegnspråk kan være noen ganger utfordrende. Sissel Grønlie ledet diskusjonen blant oss på en flott og engasjerende måte!

Fredag var det fridag, og mange benyttet dagen ved å gå tur til Bithorn, og noen i nærområdet i Beitostølen, og noen tok tur til Fagernes.

Lørdag var det besøk hos Valdres Folkemuseum der man fikk sett innom mange eldre trebygninger, og mange syns turen var flott!

Søndag var det orienteringsløp, der man fikk lære hvordan bruke kompass og kart.

Om kveldene var det underholdning der hvert distriktslag stilte opp med og bød på artige og morsomme underholdning, en stor takk til dem!

Vi takker til styret for en flott arrangement ved sommertreffet i Beitostølen, der vi har mange gode minner i hjertet vårt.

Den som ikke tror på et under, er ikke en realist!

Ved åpningen av Nasjonalt senter for hørsel og psykisk helse hadde jeg en privat samtale med prinsesse Märtha Louise.

Jeg sa til henne at jeg hadde en drøm. Hun var gravid på denne tiden og jeg spurte om jeg kunne "se" babyen hennes. Hun svarte spontant: Ja! Og hun tok hånda mi til magen. Jeg sa: "Dette er et under!"

Denne våren har jeg opplevd et nytt under. Jeg er født som svaksynt p.g.a. røde hunder (rubella). Siden jeg var 18 år, har jeg vært blind kategori 4 (lyssans).

For noen uker siden ble øyet mitt ope-

rert av prof. dr. Liv Drolsum, Ullevål sykehus. Dette var en stor utfordring for henne, og hun kunne ikke garantere noen positive resultater. Men det har skjedd et under igjen!

Har fått noe syn tilbake! Det er en veldig sterk og spesiell opplevelse å se farger etter 46 år. De to mest lykkelige dagene i livet mitt er bryllupsdagen og dagen jeg fikk synet tilbake!

"Det du håper, det ser du med hjertet." Og så finnes det et jødisk ordtak: Jo lengre en blind lever, desto mer ser han.

Cor van der Lijcke

Bedir løp Fjellmaraton

*Kilde: www.moss-avis.no
Publisert 8. juni 2010
Tekst: Kjell Taskerud*

Svaksynte Bedir Yiyit brukte helgen til å løpe Fjellmaraton på Beitostølen med Øystein Olsen (til venstre) som ledsager. Bedir satte ny pers på halvmaraton med en time og 38 minutter.

- Det var flott natur, og fint vær med mye snø langs veien. Store kontraster med hvit snø og sort asfalt, og løping i kortbukse, sier Bedir.

Forrige uke syklet han Vestfold Rundt (165 km) på 5.02.

Triatlon-debut for Bedir Yiyit

*Kilde: www.moss-avis.no
Publisert 6. juli 2010*

Bedir Yiyit og ledsager Rune Holtze Jensen (bildet) gjennomførte Nesodden triatlon i helgen, og dette var triatlon-debut for Yiyits del.

Tekst: Kjell Taskerud

- Det var en fin opplevelse å prøve tre forskjellige aktiviteter fortløpende. Vi begynte med 1500 meter svømming, syklet deretter tandem i 40 km før vi til slutt løp 10 km, forteller Yiyit.

Tiden ble 2.39, og det holdt til 34. plass blant 50 deltagere.

- Jeg brukte lengre tid å skrive mellom øvelsene i forhold til andre deltagere, men vi syklet forbi mange, oppsummerer Bedir Yiyit.

Tvilsom informasjonsprosedyre

I månedsskiftet juni og juli i år fikk jeg melding fra tolketjenesten i Hordaland om at jeg i forbindelse med min deltakelse i Norrlandske mesterskap i sjakk i Sverige skulle betale tolk nr 1 kompensasjonstillegg på kr 400,- pr døgn. Jeg tok kontakt med tolketjenesten og der fastholdte de at jeg skulle betale kompensasjonstillegget direkte til tolk nr 1.

Jeg synes dette var merkelig fordi dette tillegget ville være urimelig, uriktig og ulogisk. Jeg antok da at dette tillegget var ren lønn og dermed ville slike utbetalinger være oppgavepliktig til skattemyndigheter samt at jeg måtte betale arbeidsgiveravgift på 25%.

Jeg tok kontakt med skatteetaten og som ventet fikk jeg beskjed om at slike utbetalinger medførte oppgaveplikt samt at jeg i så fall måtte svare for 25% arbeidsgiveravgift og la til at jeg måtte registrere meg som arbeidsgiver i Brønnøysundsregisteret. Og der må jeg sende søknad og registrering- en var ikke gratis.

Jeg gikk inn på internett og sjekket folketrygdlovens forskrift paragraf 2 og der stod det ingenting om dette tillegget.

Så kom jeg til å tenke på en episode for flere år siden. En bruker var på tur til Jerusalem. Tolken ble overfalt av palestinere og fikk varig men. Tolke-

tjenesten i Hordaland frasa seg ansvar og begrunnet dette med at overfallet skjedde mens tolken hadde pause.

Jeg kontaktet forsikringsselskapet mitt og der opplyste selskapet at reiseforsikringen min ikke dekket tolken. Dermed begynte jeg for alvor å få mine betenkeligheter. Og jeg var sikker i min sak og varslet avdelingslederen i tolketjenesten at jeg ville gå rettens vei. Kompeensasjonstillegget ville jeg ikke betale.

Å ha arbeidsgiveransvar ville bety økonomiske ansvar for tolken. Jeg bestemte meg for å avlyse turen, men jeg ville avvente svar fra tolketjenesten om bekreftelse eller avkrefte på deres informasjon. Så viste det altså at informasjonen var feil således at brukerne ikke skulle betale kompeensasjonstillegget.

Som døvblind bruker har jeg en forventning til en offentlig etat som tolketjenesten når det gjelder troverdighet og sikker informasjon. Beklageligvis kan slike feilinformasjoner skape utrygghet, men det fratas ikke brukernes eget ansvar til selv å undersøke nærmere når det er skjellig grunn til tvil om riktighet av informasjoner.

Det er andre ganger jeg opplever svikt i den interne rutinen i NAV. Hjelpemiddelsentral i Hordaland som følge av at rundskriv fra NAV sentralt ikke når frem til aktuelle etater. NAV har i dag utrolig tungrodd system og det sendes rundskriv til svært mange avdelinger og dermed kan det oppstå svikt i rutinene.

Kjell R. Johnsen

Ny anerkjennelse for tegnspråk internasjonalt

*Kilde: www.deafnet.no
Publisert 28. juli 2010*

På ICED (International Congress on the Education of the Deaf) kongressen i Vancouver ble det sendt ut en banebrytende pressemelding. Som avviste alle resolusjoner vedtatt på den tilsvarende Milano kongressen i 1880, som forbød bruk av tegnspråk i utdanningsprogram for døve elever. Videre anerkjente arrangørene av kongressen med beklagelse de avgjørende effektene av Milano kongressen og dens vedtak, og de oppfordrer alle nasjoner til å sikre at deres utdan-

ningsprogrammer for døve aksepterer og respekterer alle former for språk og alle kommunikasjonsmetoder. Mandag 19. juli åpnet den 21. internasjonale kongressen om utdanning for døve (ICED - International Congress on the Education of the Deaf). ICED er et viktig forum der forskere, lærere og andre personer som jobber med spørsmål knyttet til undervisning og språkutvikling for døve møtes for å diskutere og presentere sine forskjellige metoder. ICED har for mange døve hatt et dårlig rykte etter konferansen i 1880 i Milano som vedtok at tegnspråk ble forbudt å bruke som

undervisningsspråk i skole for døve.

Døveforbund verden over har lenge prøvd å få senere konferanser til å ta avstand fra Milano konferansens syn og anerkjenne tegnspråk som et likeverdig og viktig undervisningsspråk for døve. Det har vært vanskelig å få konferansen til å trekke tilbake påstanden fra 1880, blant annet da det hvert år er nye land og nye personer som arrangerer å deltar på konferansen. Årets arrangør i samarbeid med den lokale døveforeningen i British Columbia, Canada, imponerte alle deltakerne ved å ta et klart og tydelig oppgjør med verdiene fra Milano konferansen 1880. Fordi årets arrangør ikke har noen forbindelse med arrangørene av Milano konferansen, og ikke selv har vært representanter for verdiene presenter i 1880, kunne de ikke direkte be om unnskyldning for det som ble vedtatt i 1880, men de anerkjente at resolusjonen mot bruk av tegnspråk i undervisning av døve var et fatalt feilskritt.

Pressemeldingen som ble presentert på konferansen inneholdt følgende:

- **Avviste alle resolusjoner vedtatt på Milano kongressen som forbød bruk av tegnspråk i utdanningsprogram for døve elever**
- **Anerkjenner med beklagelse de avgjørende effektene av Milano kongressen og dens vedtak**
- **Oppfordrer alle nasjoner til å sikre at deres utdanningsprogrammer for døve aksepterer og respekterer alle former for språk og alle kommunikasjonsmetoder.**

Dette er en selvfølge i et menneskerettighetsperspektiv, og det følger også FNs konvensjon for funksjonshemmede som har blitt ratifisert av 85 land i løpet av kun de få årene den har vært aktiv.

FN konvensjonen representerer et paradigmeskift i forståelsen av og synet på funksjonshemmede personer. Den anerkjenner funksjonshemmede som individer ikke bare objekter. Den gir også direkte anerkjennelsen av tegnspråk og oppfordrer landene som skriver under å inkludere tegnspråk, både lingvistisk og kulturelt, i sine utdanningssystem. Kongressens vedtak og FNs konvensjon for personer med funksjonshemminger peker begge i samme retning og gir oppreising og støtte til en mer fullverdig utdanningssituasjon for døve verden over.

Tegn til hørende babyer

*Kilde: www.deafnet.no
Publisert 24. juni 2010*

Endelig er det kommet en norsk versjon av babytegn.

Av Helge Herland

I mange land, spesielt USA og Sverige, er det populært for hørende foreldre med hørende babyer å bruke tegn til babyene de to første årene. Det er en fin måte å starte kommunikasjonen med babyene på og mange mener barna utvikler talespråket raskere etterpå.

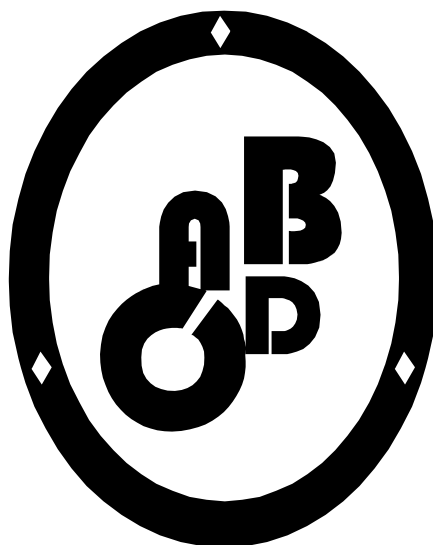
Nå har NDF imøtekommet behovet for en slik bok i Norge. Det er laget en bok med de 99 vanligste begrepene for babyer, finansiert med tilskudd fra stiftelsen Helse- og rehabilitering.

De 99 begrepene kommer fra en resursgruppe i Nubben barnehage, som leier lokaler i Bergen Døvesenter. Utformingen av den pene boka er gjort

av Gudrun Haave, en 43 år gammel Trondheimsjente, som tidligere har jobbet som illustratør og grafisk designer. Les mer om boka og Gudrun i Døves Tidsskrift for juni.

Boka koster kr. 200,- og kan bestilles fra Norges Døveforbund, Grensen 9, 0159 Oslo. E-post: post@doveforbundet.no

FFO 60 år

Kilde: www.ffo.no

Landsnemnda av de delvis arbeidsføres organisasjoner

Slik lød navnet da fem organisasjoner for snart 60 år siden stiftet det som i dag er FFO, nærmere bestemt i Oslo 21. september 1950. Fire navnbytter skulle til før navnet ble Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon.

Til høsten feirer FFO 60 årsdagen med blant annet stor konferanse om funksjonshemmede og arbeid 21. september.

Valg av tema på jubileumskonferansen er ikke tilfeldig. Arbeid til funksjonshemmede var nemlig hovedårsaken til at Landsnemnda av de delvis arbeidsføres organisasjoner ble stiftet. Tilfeldig var heller ikke navnet som ble valgt på stiftelsesmøtet i 1950. Den gang het det delvis arbeidsføre, i dag snakker man om unge uføre, varig uføre osv. Til felles har mange av dem at de sliter mer enn andre med å komme seg inn i arbeidslivet.

Fortsatt vanskelig å få arbeid Etter seksti år skulle man tro at det har blitt enklere for funksjonshemmede å komme seg i jobb. Det har det også, men lagt fra så enkelt som man skulle håpe på sett i forhold til utvikling på andre samfunnsområder. For unge funksjonshemmede er det å komme inn i arbeidslivet en av de største utfordringene, selv etter en lang utdanning. Mange må stå på

ekstra for å få en jobb, mens mange til slutt gir opp etter utallig avslag. Rundt 70 000 funksjonshemmede står

i dag uten jobb.

Knut Willoch var den som tok initiativet til å Landsnemnda av de delvis arbeidsføres organisasjoner i 1950. Her taler han på et nordisk studiekurs for tillitsmenn i tuberkuløses organisasjoner (Foto: LHLs arkiv)

I boken om FFOs historie "Likestillet med andre", som ble utgitt i forbindelse med FFOs 50 års jubileum, skriver forfatter Rune Andersen om en organisasjon som ikke var opptatt av velledighet, men samfunnsmessig løsning:

"Allerede i den første formålsparagrafen ble det slått fast at Landsnemnda skulle være et sosialpolitisk samarbeidsorgan som argumenterte for samfunnsmessige løsninger, ikke velledighet. Allerede det første året kjempet Knut Willoch og de andre i ledelsen for å få innført uføretrygd. De kjempet for deltakelse i komiteen for utredning av spørsmålet om sysselsetting av delvis arbeidsføre og de kjempet for skattelettelse for yrkes-

hemmede husbyggere. De drev lobby-
bying - lenge før ordet var i bruk. Men
fortsatt levde store grupper utenfor
fellesskapet”.

Her vil det etter hvert komme mer in-

formasjon om konferansen og marke-
ringen av FFOs 60 års jubileum.

Nye fraværsregler ivaretar kronikere og funksjonshemmede

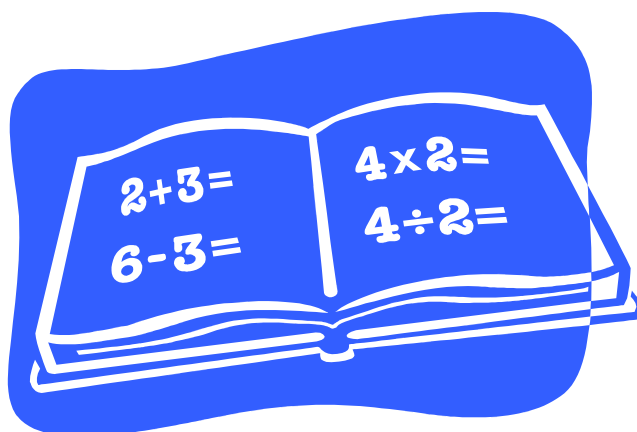
Kunnskapsdepartementet har fastsatt nye regler om elevers fravær i skolen. Her har de gjort en viktig endring, som ivaretar elever med funksjonshemninger eller kronisk sykdom.

Antallet fraværsdager som kan styrkes fra vitnemålet reduseres fra 14 til 10, og det innføres tydeligere krav til dokumentasjon. De nye reglene innebærer at elevene i forbindelse med sykdom bare kan stryke fravær fra og med den fjerde sykedagen.

Elever med funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom får likevel unntak fra dette og kan stryke fravær fra første sykedag.

- Vi er glad for at Kunnskapsdepartementet har tatt signalene fra FFO og våre medlemsorganisasjoner om at det er nødvendig å ha et regelverk som ivaretar elever med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer. At vi nå har fått dette på plass er fantastisk og en seier for våre elever, sier rådgiver i FFO, Ove Helset.

De andre bestemmelsene om fravær videreføres som i dag. Det betyr at fravær i videregående skole som skyldes for eksempel politisk arbeid eller deltakelse i arrangementer på nasjonalt eller internasjonalt nivå fortsatt kan strykes fra første fraværsdag, men maksimalt 10 dager. Deltakelse i elevrådsarbeid skal det som tidligere ikke føres fravær for.

Staten vil ansette handikappede

Kilde: www.aftenposten.no

Publisert 2. juli 2010

Tekst: Ulf Petter Hellstrøm

Starter et traineeporgram for arbeids-
søkere med nedsatt funksjonsevne.

- Her vil vi gå foran, sier fornyings-
og administrasjonsminister Rigmor
Aasrud.

- Staten har som mål å arbeide for
mangfold i sin rekrutteringspolitikk.
Og erfaringer tyder på at traineepro-
grammer kan fungere godt. Vi ønsker
ikke å gå glipp av god arbeidskraft.
Det er viktig for meg at vi i staten tar
ansvar og får flere i jobb, sier statsråd
Aasrud.

Traineeprogrammet skal i første om-
gang omfatte personer med nedsatt
funksjonsevne som har universitets-
eller høyskoleutdanning.

Fornyingsdepartementet satser på å
invitere andre departementer samt di-
rektorater og statlige tilsyn til å delta i
programmet.

Stor respons

Meldingen kommer kort tid etter at si-
tuasjonen for personer med nedsatt
funksjonsevne i arbeidsliv og reiseliv
ble satt i fokus i blant annet en repor-
tasje i Aftenpostens jobbseksjon om
hotellkjeden i Scandic.

Artikkelen om den ansatte handicap-
pambassadøren som skreddersyr ho-
tellene for funksjonshemmede fikk
også positive reaksjoner fra arbeids-

minister Hanne Bjurstrøm.

De nye initiativene skyldes også at IA-
avtalens mål om å trekke flere perso-
ner med nedsatt funksjonsevne inn i
arbeidslivet, ikke har gitt overbevisen-
de resultater i den siste fireårsperio-
den.

- IA-avtalen har ikke gitt gode resulta-
ter. Samtidig vet vi at det finnes mye
arbeidskraft som vi ikke får utnyttet
blant dem som har nedsatt funksjons-
evne. Staten går glipp av denne ar-
beidskraften fordi virksomhetene ikke
tør ansette folk i disse gruppene.

- Dette må vi gjøre noe med. Dette er
prioritert, sier statsråd Aasrud.

Høring til høsten

Fornyingsdepartementet vil til høsten
sende ut et forslag på høring som in-
nebærer at man gjør et unntak fra den
vanlige praksis i staten om at alle an-
settelse er i faste stillinger. Unntaket
skal gi rom for traineestillinger for
personer med nedsatt funksjonsevne.

- Vi vil gi folk anledning til å prøve seg
og få nyttig arbeidserfaring. Senere er
det meningen at de i større grad er
blitt kvalifisert til å søke på ordinære
jobber i staten, sier statsråd Aasrud.

Programmet vil bli administrert av Di-
rektoratet for forvaltning og IKT, som
også vil bistå i rekrutteringen av trai-
neene.

Traineene vil få tilbud om individuell
tilrettelegging av arbeidet samt en

mentor og samtalepartner. De vil delta i felles fagsamlinger og få tilbud om karriereveiledning. Lønns- og ar-

beidsvilkår vil bli som for andre statsansatte.

”Mer enn ingenting”

Kilde: www.blindeforbundet.no

I utstillingen ”Mer enn ingenting” har landets dyktigste fotografer tolket hvordan verden ser ut fra perspektivet til svaksynte personer.

Noen svaksynte ser verden som en tunnel der bare senteret er synlig. Andre ser kun det som er rundt - mens midten fortoner seg som en mørk flekk.

Med de mest vanlige øyesykdommene som utgangspunkt har fotografer som Knut Bry, Erle Kyllingmark, Marcel Lelienhof og Per Heimly skildret en visuell verden som befinner seg et sted mellom alt eller ingenting.

- Jeg tror mange tenker at hvis du er synshemmet så er verden helt svart - som å lukke øynene. Men slik er det ikke. Vår verden er verken svart eller grå. Men det vi ser, er vanskelig å beskrive med ord. Ved å gjenskape synsoppfatningen til blinde og svaksynte gjennom fotokunst, kan omverdenen få et innblikk i hva vi faktisk ser, sier leder for prosjektet Dhita Siau (34) som selv er sterkt svaksynt.

For Dhita og 130.000 andre svaksynte nordmenn kreves kreativ bruk av andre sanser og teknikker for å tolke om-

givelsene. Med fotoutstillingen inviteres seende til å se verden med svaksyntes øyne. Siau beskriver det slik: ”Det er en verden der solen alltid skinner bak en diger flekk på himmelen, og der ens elskede ikke har noe ansikt. Der busser ikke har noen navn, og der den vakre fullmånen viste seg å være et gatelys.”

Om prosjektet:

Fotoutstillingen organiseres av Norges Blindeforbund med finansiell støtte fra stiftelsen Helse og Rehabilitering. Fotografene som har deltatt er: Marcel Lelienhof, Knut Bry, Per Heimly, Erle Kyllingmark og Christian Houge, Bård Ek, Julie Pike, Espen Lystad, Tom Sandberg, Guri Dahl, Damian Henisch, Lisa Westgaard, Anton Soggiu, Siren Lauvdal, Pia de Mailly og Johannes W. Berg. I tillegg har Munchmuseet lånt ut trykk av bilder som Edvard Munch malte da han hadde synsproblemer. Munch skildrer hvordan flekker i synsfeltet dekker over deler av synsfeltet. Det er første gang disse bildene vises for publikum.

Om prosjektleder Dhita Siau (34): Gikk fra å være fullt seende til praktisk blind som 21-åring, grunnet en genetisk betinget øyesykdom som visket ut skarpsynet. Han er kjent fra Oslos undergrunnsscene - som mu-

siker, produsent og som grunnlegger av steder som Barongsal og Revolver. Han har fått sin kunstneriske "oppdragelse" av sin gode venn Terje

Brufoss, bedre kjent som Pushwagner.

Erle Kyllingmark har tolket Retinitis Pigmentosa. Maria Bonnevie er modell

Enda enklere med DAISY - bøker fra NLB

Kilde: www.blindeforbundet.no

Fra og med 14. juni vil lydbøker fra Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) komme med integrert programvare for avspilling av DAISY-bøker. Dette vil gjøre det enklere for flere å bruke lydbøkene. Programmet gjør at de kan spilles av med DAISY-funksjonalitet på hvilken som helst PC:

NLB - biblioteket for lyd og punkt - låner ut lydbøker til alle som har vanskelig for å lese vanlige trykte bøker. Lydbøkene er i DAISY-format. For å spille en DAISY-plate har lytterne brukt en DAISY-spiller, men nå kan man spille av platene på en PC med de samme fordelene som DAISY-

spilleren gir.

Det integrerte programmet for avspilling heter EasyReader Express. Når lydboken settes i datamaskinen og åpner, vil den starte å spille i EasyReader Express med en gang. Hvis du har et annet avspillingsprogram installert fra før, får du spørsmål om du vil bruke dette eller EasyReader Express.

Programmet kan kun brukes på PC, ikke på MAC. Programmet kan ikke lastes ned og lagres på egen datamaskin.

Lånere som bruker egne DAISY-spillere vil ikke merke noen forskjell.

NLB - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Biblioteket for lyd og punkt

NLB - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek - produserer og låner ut lyd- og blindeskriftbøker til blinde, svaksynte og andre som har vansker med å lese trykt tekst. Mange av NLBs lånere har dysleksi eller andre lese- og skrivevansker.

Folkebibliotek

NLB er Norges største produsent av lyd- og blindeskriftbøker. Lydboksamlingen er på 13 000 titler i DAISY-format. Den årlige tilveksten av lydbøker er på mer enn 1 000 titler. NLB produserer i tillegg et variert utvalg tidsskrifter og en daglig utgave av Af-

tenposten på lyd. All produksjon og utlån er digitalt basert.

NLB har 6 000 blindeskriftbøker, eller puntskriftbøker, en mye brukt betegnelse på bøker produsert med Louis Brailes puntskriftalfabet. Hvert år produseres cirka 200 nye puntskriftbøker.

400 000 lydbøker og 2 000 puntskriftbøker lånes ut årlig hos NLB. Biblioteket har 12 000 lånere.

Gratis

NLB har et bredt utvalg bøker til barn, ungdom og voksne. Det er gratis å låne bøker og tidsskrifter. Også abon-

nement på lydutgaven av Aftenposten er gratis. Bibliotekjenten er for lånerne fra hele landet. Bøkene sendes portofritt direkte hjem i postkassen.

Studenttjeneste

I tillegg til folkebibliotek/litteratur produserer NLB også studielitteratur for synshemmede studenter ved universiteter, høyskoler og fagskoler. NLB har en egen studenttjeneste som gir personlig veiledning og oppfølging. Alle NLBs lånerne kan fritt låne både folkebibliotek- og studielitteratur.

Produksjon

Størstedelen av lydbøkene i NLBs samling er egne produksjoner. NLB produserer lydbøker både ved tradisjonelle innlesninger og ved bruk av talesyntese. All skjønnlitteratur og bøker for barn og unge blir lest inn av våre innlesere. Flertallet av tidsskriftene, samt Aftenposten og halvparten av studielitteraturen produseres av talesyntese, et dataprogram som gjør trykt tekst om til tale.

Brage - ny norsk talesyntese

I 2009 lanserte NLB talesyntesen Brage. Brage er utviklet i samarbeid med TPB - Talboks och punktskriftbiblioteket i Sverige, og bygger på ressurser fra den kommende norske Språkbanken. Med talesyntesen Brage kan NLB produsere flere og bedre pensumbøker på lyd.

Ingen ventelister

I 2008 ble det undertegnet en ny lyd-bokavtale mellom staten og rettighetshaverne. Avtalen innebærer at NLB kan produsere et ubegrenset antall eksemplarer av egenproduserte lydbøker. Hos NLB er det derfor ingen ventelister på lydbøker, men alltid til-

gjengelige eksemplarer.

Tilbakeblikk

I 1910 etablerte Norges Blindforbund landets første blindeskriftbibliotek i Bergen. Avdelingene i Oslo og Trondheim ble åpnet i henholdsvis 1913 og 1916. Norges Blindforbund eide og drev blindeskriftbibliotekene frem til 1989 da ansvaret for bibliotekjenten for syns- og lesehemmede ble overført til staten ved Kultur- og kirkedepartementet. I 2007 ble NLBs avdelingskontor i Bergen og Trondheim avvirket. All produksjon og utlån av lyd- og punktskriftbøker skjer i dag i NLBs lokaler i Oslo. NLBs rett til å produsere tilrettelagt litteratur er hjemlet i Åndsverkloven.

Mål og prioriteringer

NLB samarbeider med andre produsenter av tilrettelagt litteratur både i inn- og utland og er langt fremme i den teknologiske utviklingen.

En sterk satsning på utvikling av nye tilbud, produksjonsmåter og distribusjonsformer har de seneste årene gitt synshemmede, dyslektikere og andre som har vansker med å lese trykt tekst et vesentlig bedre bibliotektilbud. NLB vil også i fremtiden gi utviklingsarbeidet høy prioritet.

I tiden som kommer vil NLB øke innsatsen for å gjøre bibliotekstilbudet bedre kjent i de ulike brukergruppene. Et økt samarbeid med andre bibliotek, interesseorganisasjoner, skoler og andre offentlige instanser er blant de prioriterte satsningene.

På websiden: <http://www.nlb.no/> kan du gå inn på og låne lydbøker og punktskriftbøker.

Tare i tandemekstase

*Kilde: www.opdalingen.no
Publisert 5. juli 2010
Trude Innerdal*

- Dette må jeg gjøre flere ganger.

Fagerhaug Flyplass: Tare Teksum har bevist for seg selv og andre at han er en type som tar en utfordring. I slutten av mai gjorde han noe av det mest ekstreme han har vært med på. Det var Se og Hør som tok med Tare på denne opplevelsen.

- Det var en helt spesiell opplevelse. Tiden i fritt fall var helt fantastisk, sier Tare.

Han var nok litt nervøs før selve hoppet. Han måtte ta av seg høreapparatene før han fikk på seg hjelmen, og gjennomførte hoppet uten lyd.

- Jeg avtalte tegn med instruktøren på forhånd, så det gikk greit å kommunisere også uten lyd, forklarer Tare.

Det var en litt blek, men fattet mann som steg om bord i småflyet på Fagerhaug. Og det var en mann i ekstase som landet noen minutter senere.

- Dette er det beste jeg har gjort med broka på, gliste han da han kom seg på beina etter landingen.

Instruktør Harald Kvande fra NTNU fallskjermklubb var fornøyd med gjennomføringen av hoppet.

- Det gikk veldig bra. Alt var avtalt på forhånd og alt gikk etter planen, sa han etter hoppet.

Teksum er på stadig jakt etter nye utfordringer. Opplevelsene med å være med Lars Monsen på tur med NRKs "Ingen grenser" har gitt mersmak.

- Det er bare å si i fra om det er noen som vil ta meg med på noe spennende, smiler Tare Teksum

Nyttig info på internett

Videncenteret for Døvblindblevne utgir mange fine publikasjoner på nettet der du kan enten bestille eller laste ned direkte fra internett.

Publikasjoner:

Døvblindblevne og beskæftigelse

Denne artikelsamling inneholder 11 artikler, som med forskjellige synspunkter og erfaringer belyser emnet. Både fagfolk og dövblindblevne selv er blandt bidragyderne

Psykologiske problemstillinger hos dövblindblevne - en artikelsamling

Denne artikelsamling inneholder ti artikler, der belyser forskjellige aspekter av identitetsproblemer og livsændringer i forbindelse med erhvervet dövblindhed. Artiklerne er skrevet av eksperter og fagfolk fra Danmark, Norge og USA

Døvblindblevne og selv-identitet – en intervjuwundersøgelse

Adressen til websiden er:
www.dbcent.dk

Returadresse:

LSHDB (Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde, Skippergata 33, 0154 Oslo

LSHDB-sentralstyre 2010 - 2012

Forbundsleder: Åshild Johansen
Nestleder: Kari Kristine Engan
Styremedlemmer: Birgit Hagerupsen
Hege Dahlen
John Sandell
Varamedlemmer: Harald Vik
Nina Helene Skorge

LSHDBs hjemmeside: www.lshdb.no (stadig oppdatert)